

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Нікітіна О.В., *вчитель*

СЗОШ № 23, м. Суми

Трудове навчання за змістом є багатоваріантним, оскільки при його викладанні необхідно враховувати загальноприйняті вимоги до навчального предмета, а також стать учнів, виробниче оточення школи і регіональні трудові традиції.

У процесі трудового навчання вчителем розв'язуються завдання, які вважаються спільними для всіх шкільних дисциплін: гармонійний розвиток особистості, підготовка школярів до життя і праці, формування світогляду школярів.

Запровадження ефективних міжпредметних зв'язків – справа всіх вчителів. Кожен має вносити до неї свій посильний доробок, розвивати світогляд учнів, їх мислення, пам'ять, уяву, здібності. За цих умов ефективніше здійснюються загально-дидактичні принципи: свідомості, систематичності, послідовності, доступності, в оволодінні учнями необхідними знаннями, уміннями, навичками та досвідом творчої діяльності.

Кожна з форм міжпредметних зв'язків має свої особливості. Найкраще, коли вивчення пов'язаних між собою тем збігається в часі (т.зв. синхронні міжпредметні зв'язки). Якщо матеріал одного з предметів учні засвоїли раніше, то йдеться про випереджаючі предметні зв'язки, а якщо він ще вивчатиметься, то це перспективні міжпредметні зв'язки.

Реалізація загальноосвітніх завдань трудового навчання та його ефективність значною мірою залежить від умов, які створюються для пізнавальної діяльності учнів. Одна з найважливіших із них – забезпечення наочності навчання. У практиці роботи вчителем використовується велика кількість наочних засобів, оскільки без них неможливо розкрити зміст навчального матеріалу, створити в учнів необхідні уявлення, розвинути їх просторову уяву і технічне мислення. Це спонукає вчителів трудового навчання самостійно створювати деякі види наочних засобів (плакати, стенди, презентації, фотографії, макети та ін.). Така робота не тільки вирішує проблему матеріально-технічного забезпечення, а й сприяє педагогічному пошуку, творчості, а в тих випадках, коли до конструювання наочних посібників та обладнання залучаються учні, – має ще й педагогічний ефект. Власноручно виготовлені вироби сприяють підвищенню ефективності засвоєння навчального матеріалу, тому що досконало вивчаються учнями у процесі практичної роботи над їх створенням.

Важливим засобом наочності залишається використання вчителем малюнків на дошці під час уроку. Основна перевага таких малюнків – сприйняття учнями послідовності їх виконання. Готові зображення не можуть замінити малюнків, які виконуються вчителем у присутності учнів, у створенні яких вони беруть участь або виконують самостійно. Однак виконання малюнків у навчальному процесі забирає більше часу, ніж використання готових зображень, до того ж якість виконаних малюнків, особливо на дошці, не завжди висока.

У процесі здійснення міжпредметних зв'язків учні використовують та вдосконалюють певні узагальнені вміння і навички: вміння застосовувати загальні методи дослідження вміння помічати природні явища, процеси, закономірності й застосовувати чи враховувати їх у практичній діяльності; навички користуватися довідковою літературою; вміння організувати своє робоче місце; графічні вміння і навички; навички безпечної і раціональної праці.

Досвід здійснення міжпредметних зв'язків у загальноосвітній школі свідчать, що це дає педагогічний ефект. Знання та вміння учнів стають усвідомленими; вони використовують їх на уроках суміжних дисциплін, що допомагає поліпшити якість навчання.

У сучасному виробництві непинно зростає кількість автоматизованих і комп'ютеризованих ліній, складних електронних та автоматичних установок. З розвитком науки і техніки поступово зникають професії, в яких виконання трудових операцій базується переважно на фізичній праці. Для того, щоб у таких умовах за короткий час освоїти професійні навички і працювати з високою продуктивністю, робітник повинен мати широкий технічний кругозір, високу загальну культуру, вміти швидко освоювати нові методи і технології.